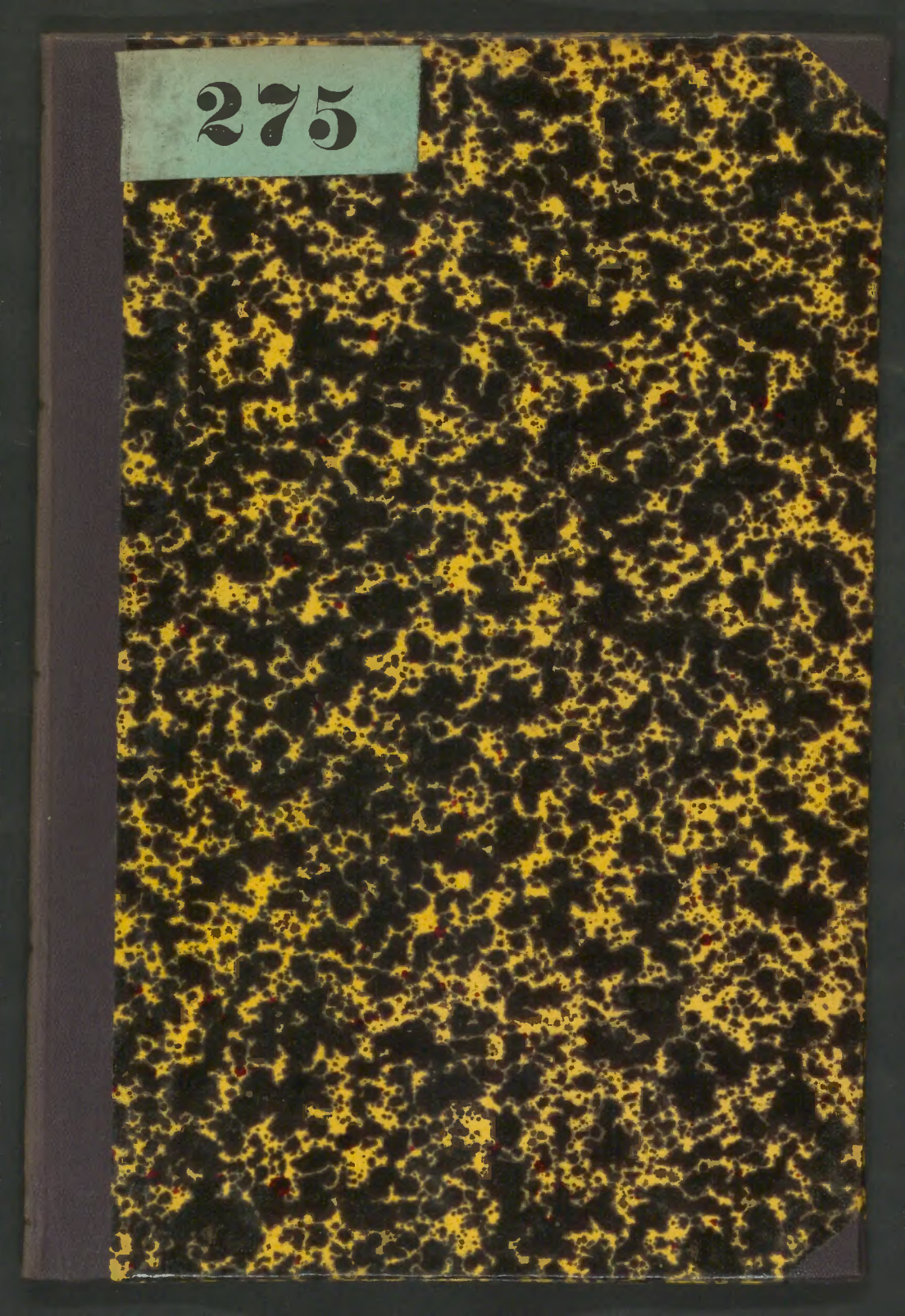
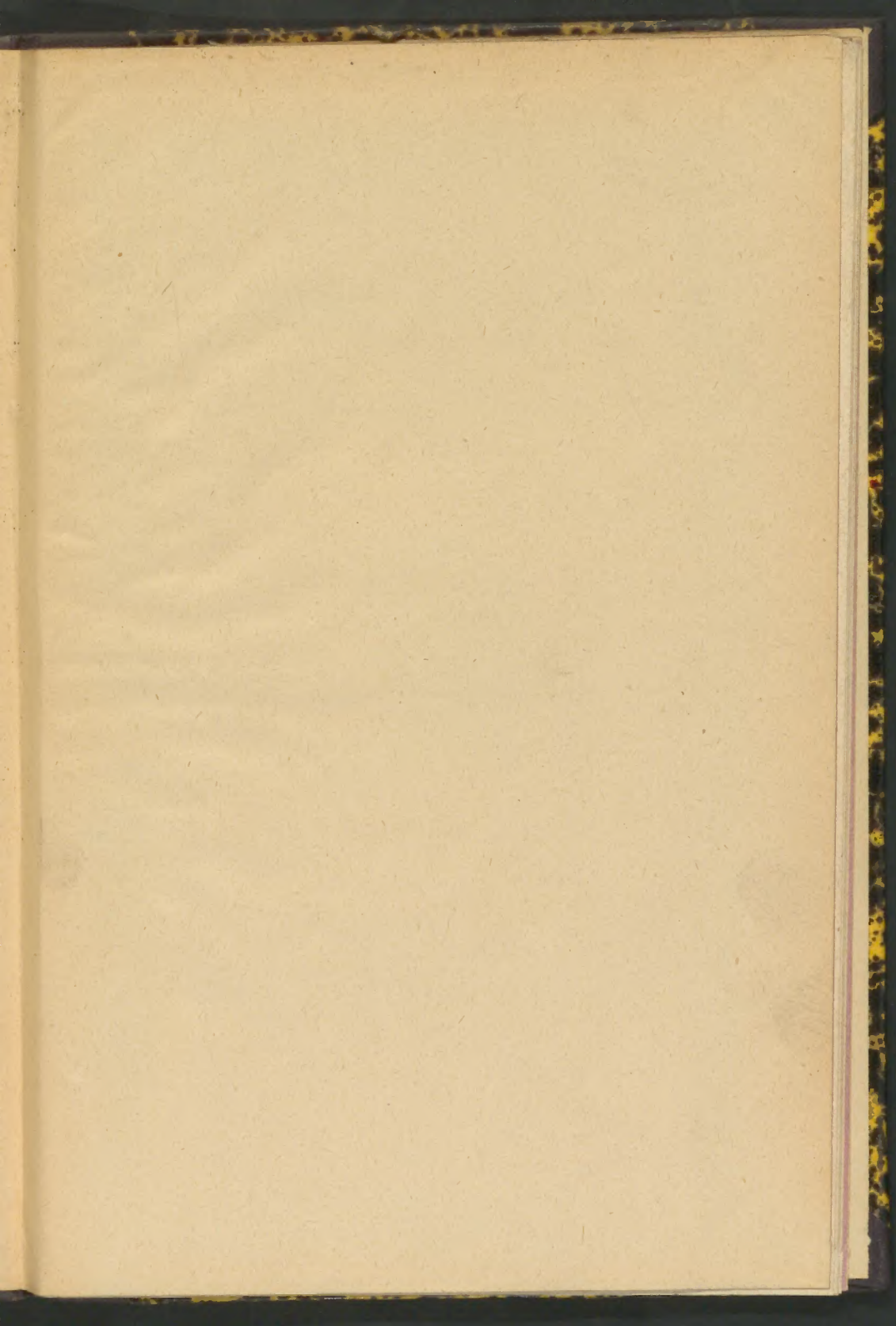

275

The image shows the front cover of a book. The cover is decorated with a dense, irregular pattern of dark brown or black spots on a bright yellow background, a style often called 'stone' or 'shell' marbling. The spine of the book, visible on the left, is a solid dark color. In the upper left corner, there is a small, rectangular, light-colored paper label with the number '275' printed in a bold, black, serif font. The corners of the book cover are slightly worn and rounded.

m. 275.

ՄԷՏԱԻ ՆԱՀԱԳ

ՄԻԻԷԼԼԻՖԻ Վ. ԹԻԼՔԻԵԱՆ

ԱՍԻԹԱՆԷ

ՄԻԻՀԷՆՏԻՍԵԱՆ ԹԱՊԻԱՆԷՍԻՆՏԷ ԹԱՊ ՕԼՈՒՆՄՈՒՇ
ՏՈՒՐ

1870

m.

THE NEW YORK

PUBLISHED BY THE

Volume 12.
No. 2.

LIBRARY OF

THE NEW YORK STATE LIBRARY

1870

1870

ՍԷՏԱՍ ԵԱՀԱԳ

Թէ վարիտի ճիշտնը աղ չօդ գրասթ իթմիշ օլանլար՝
 պիգտէն էվիլէլ շու միտաֆիրիտանէի ալէմէ կէլմիշ 'կիթմիշ'
 օլանլարըն վուգուսթլարընա աշինա օլուգուտա հէր քէն
 քէնտի հիսսի թապիի իգթիզաւընճա պիր տուլլու տուլ-
 մարտըր թապիի տիր , մէսէլա ֆիւթուհաթ արգիւսինտէ
 օլանլար՝ ֆիթուհաթ նազլիլէլէրինտէն , գահրամանլըգ ար-
 զուսինտէ օլանլար՝ գահրամանլար էհիքեպէլէրինտէն վէ
 գուգուր հէր տիւրլիւ արգիւ վէ տուլլուտա օլանլար՝ քէն
 տի տուլլուլարընա միւթալըգ օլան նազլիլէլէրտէն պիր
 թէշիլգաթ հիսս իտէրլէր . պու թապիի տիր : Աջրի աճիզ
 տախի շու կիւնէշին ալթընպա հիշ պիր շէյէ ոլ գատար ար-
 գիւքէշ օլմայուպ՝ եալընըլ շու եալան տիւնեւտա պիր տօգ-
 րուրլըգ սէտաւը իշիտէպիլտէմ տէյու արգիւ իտէր իտիմ .
 ֆազաթ պու արգիւմէ տախի պու կիւնահքեար հալիմէ
 նայիլ օլմագ միւմքինսիզ իտուկինի բանա պիլիպ՝ գաթի
 ումիտ օլուրուտոււմ . չուն վէք էյի պիլիլ իտիմ.քի տօղրու-
 լըգ տիմէք եալընըլ եէրի կէյիւ եարատան Ալիւմիւշան
 տըր , վէ պինտէն ալէշ տօղրուլըգ սէտաւը տախի Ալա-
 հըն սէտաւը տիմէք տիր , Ալահըն սէտաւընը իշիթմէյէ
 իսէ էվայիլտէ եալընըլ բէյլամպէրլէր նայիլ օլմուշլար տըր
 պու վէճհ իյէ պէնիմ պու արգիւմ շիմտիքի ասըրտա ինտան
 գըմընըն նայիլ օլապիլէճէյի արգիւլէրին մալէֆքինտէն պիր
 արգիւ օլարապ հագգըմտա սօն տէրէճէ պիր քիպըլիլթէթ է-
 լամէթի սայըլապիլիլ իհթիլրազընա մէպնի՝ էշէտուր իշթի-
 յագըմա բաղմէն շու արգիւտէն տուր օլապիլմէմ իշիւն
 քէնտի քէնտիմէ հայլու զօր վէ ճէպր տախի իտէր իտիմ :
 Սէկէր քէնտի գիւհմիմճէ իճրտօր միմքինսիզ վէ խայալ
 իթմէտի՝ հատալիի թէճաւուլ իթմէք զանն իթտիլիմ շու
 արգիւմիւն իճրաւընա նայիլ օլաճագ իմիշիմ : Ալիլագը
 տունտան պիր գաշ կիւն էվիլէլ "Սատաի հագըգէթ " իս-
 միլէ պիր վարապա կէօղիմէ իլիշտի իսէ նէ թէրէճէ մահ-
 զուգիլէթ հիսս իթալիլմին թարիֆի միմքին տէյիլ տիր , օ
 տաթ քէնտիմի եալան վէ իսէյալթա տիւնեւտընտան գուր

Թուլութիւն՝ կէջիւ սահրարտայրմ զանն ի թախմ. շու մու-
պարէք սատայր իշխութիւնտէ գիհնիմի ատէթա պիր բէրի-
շանիյէթ իսթիլա խտիպ՝ աճէպա այրգլըգտամը եօխսա րիւ-
յատամըրմ տէյու թէֆէք.քիւրլէրէ տալտըմ. ֆագաթ տէ-
րագապ քէնտիմի թօփլայըպ՝ հէր վագըթքի կէօրտիլիւմ
մահալ ու ինսանլարը վէ գուսուր հէր շէյի պիլա գուսուր
էէրինտէ կէօրտիլիմտէ այրգլըգտա՞յօփուղումա շիւփհէմ
գալմայուպ՝ պէյլէ պիր նաիլիյէթինտէն գաթի ձւմիտ օլ-
մուշ օլտուղում իհասն ու ինսյէթէ քէնտիմի նաիլ ու միւ-
էսսէր օլմուշ պուլտուղումտա՞յպէհճէթ ու՛մէսէրլէթ տէր-
էալէրինէ տալտըմ:

Եւ քիհնճէյ վախ քի շու ալիմ սէվինճիմ փէք աղ սիւր-
տիւ, պէշ օն տագիփէ. գատար Վագըթ՝ շու ումիախմտէ
կինէ ալտանմըշ օլտուղումու պանա պէյան իյլէտի. զիրա
օ կէօղիւմէ իլիշէն վարագաննն պալասընտն հէր նէ գա-
տար “ Ատայը հագըգէթ ” մուպարէք քէլամլարը եաղը-
մըշ իտի իսէ տէ. աշաղըօր քիւլլիյէն անըն մուղայիրի օլ-
տուղու թէպէյիւն ի թտի. ֆագաթ պու տէֆա տա պէ-
նի պիր պաշգա միւթալաա տահա ալտը. տէտիմ.քէնտի
քէնտիմէ. նամըլ օլուրտա ինսան գըսըր պու գատար եա-
լան վէ ալօգաթճա տիւղմէ լագըրտըլարա “ Ատայը հա-
գըգէթ ” իսմի վէրէպիլիւր, լաքին պուհուհն տախի սէպէ-
պինի շէյլէ պուլտում: Իշիտիրիտիմ.քի էվայիլտէ շէօհ-
րէթշուար օլան ալիմլէր.քէնտուլէրինէ ալիմ իսմի վէրմէ-
միշլէր, շէյլէ.քի ալիմ՝ եալընըղ պիր Ալլահ օլուպ՝ ինսան
եալընըղ իլմէ հալվէս իտիճի օլապիլիւր տէյու քէնտիլէրինի
ֆէյլէզօֆ եանի իլմի սէվիճի թէսմիյէ ի թմիշլէր. տիմէք
տիր քի պու ունիմ կէօրտիլիւմ վարագափարէնին միւէլլի-
ֆի հէր քիմ իսէ՝ էվլէլա քէնտիսինէ մէղ.քիւր իսմի վէրտի-
յինտէ եանըմըշ. չուհն հագըգէթ սէտասը եալընըղ Ալլա-
հըն սէտասը օլտուղունու պիլմէյիպ՝ էյլէ պիր թապիաթ-
տան իւսթիւն՝ զիքրի մուպարէք՝ պիր իսմի քէնտիսինէ
մախսուսլանտըրմըշ. տիմէմիշ “ աշըգը հագիգէթ, իլլա սէ-
տայը հագըգէթ, վէ պու ճիհէթլէ.քէնտիսինին ինսան օլ-
տուղունու պիլմէյիպ՝ քէնտիսինէ եալընը իսմ վէրմիշ. վէ
էկէր պիր ատամ քէնտի իսմինի պիլմէյէճէք օլուր իսէ. էյլ-
լէ պիր ատամն գուսուր հէր լագըրտըսընն եալան եաղ-

նըշ օլտաճաղընա տալա շիւփհէ օլմատըղը կիպի թաաճիւպ իթմէք տախի լաղըմ տէյիլ տիր : Աղրի աճիղ՝ հէր նէ գա տար պիւհմիւմ վէ արգիւմ տօղրույա իսէ տէ . ֆադաթ կիւ նէ պու ճիւմէ տագիգէտէ եիւզ պին սէհֆ ու խաթայա միւպթէլա պիր ինսան օլտուղումու ըանա պիլէրէք քէնտիւ մէ » եալանճըլըգ սէտասը իսմի վէրտիմ . չուն շիւպհէսիզ իմ քի իսմին ճիւմէ պիր տօգոււնուրու եօգ տուր , սանիքէն հագըգէթ փէրտէսի ալթընտա եալանճըլըգ մէվճուտ օլա պիլիթօր տա , եալանճըլըգ փէրտէսի ալթընտա հագըգէթ մէվճուտ օլտամօղ մը : Իշթէ պու իսմի տախի խասմիմիզ պիլէ պիր հագըգէթ ատտ իթմէսինէր իշիւն սէպէպինի պու գատարճըգ պէյան իթտիմ :

Սատայը հագըգէթին էվլէլ էմրտէ պիր իքի սաթըրլաւընը գըաաթ իթտիլիմիզտէ՝ էն էվլէլ թաաճիւպ ու մէրաւ գըմըղը պատի օլան շէյ՝ էն պաշտաքի մուպահասանըն եալըրտըղը գալէմին տիկէր պահալարըն գալէմինէ պէնգէմէ մէսի օլտու . պու իսէ Սատայը հագիգէթէ եագըլըր շէյ տէյիլ տիր . պիր մէյվէ քէնտի աղաճընտա պիթմէլի , տօղրուրուգ պու տուր . էլմայը չալըյա թագմագ վէ օնտա պիթմիշ գանն իթտիրմէք հագըգէթ մի տիր , ֆադաթ պու խուսուսու պիր թարաֆ իտէլիմ . չիւնքի մագսէտիմ պու տէյիլ տիր . վէ պու գատարը տախի սէօյլէտիլիմին սէպէպի ֆարգընտա օլտուղումուղու պիլտիրմէք իշին տիր , կէլէլիմ աղը մատտէմիզէ :

Ագիտէ « Սատայը հագիգէթին » տահա հէնուզ աղըրնը աչար աչմագ մէյտանա գօյտուղու պիւրկանլարա վէ տօղրուրուգ գըլաֆէթի կիլտիրտիլի տէլիլ ու իսպաթլարա ինանըպ ալտոնաճագ գատար սէրսէմ , ախմագ վէ նատան չօգըուգ պուրուհաճաղընը մէմուլ իթմէզ իսէմ տէ . մատամ քի օ միսիլու սայըտա ազ նատանլար վէ սատէտիլլէր պէտ պախտըգլա պուրուհմագտա տըր , վէ պու կիւնքի պէյն էլ միլլէթ օլան գիլ ու գալըն պու անէ գատար վէ իհթիմալ տըր պուհնտան սօնրա տախի պագի գալմտընա սէպէպ օ միսիլու նապանլար տըր . վէ մատամ քի պիրիսի պիր տիկէլ քիքի գաքանըղա գըլափուղատըղը եէրտէ՝ էլինտէ մումու օլան » պիլաթէլըգ կէօսթէրմէք պօրճ տուր . օնուն իշին « Սատայը հագըգէթին » տահա քէնտիսինին թանըմատը :

զը եախօտ թանրմագ իսթէմէտիի հագըգէթին ազգընտ օ
զէվալը նատան գարտաշարըմըզա խիթապէն պիր իքի լա-
զըրսը իթմէյի ճայիզ կէօրտիւմ:

“ Սատայի հագիգէթ ” միլլէթիմիզին էն էվլէլքի փաւ-
լագ վագըթլարընտան պաշայքայ՝ փատիշահլըղըմըզ գայա
օլտուզու վագըթլարը զիքր իթմիշ տիր , թէշէքքիւր իտէ-
րիզ քի պու խուսուսու քեաֆֆէի Նըմէնի թէվարիիինէ
աշինա օլանլար պիլիր՝ վէ մուպահասարնըն պուրադընա
գասար տէյէճէյիմիզ եօզ տուր , տանիէն փատիշահլըզ
միլլէթիմիզտէն գալըտըգտան սօնրա միլլէթիմիզ պիր գաշ
տէվլէթէր թէպաիէթինէ թէվլի օլտուզու վէ էրան պու
կիւն օ հըյէթտէ օլտուզու տախի տահիհ տիր , ֆագաթ
շուրաար միւթաւաշայա շայան տըր քի “ Սատայը հագիգէթ ”
քէլամընըն սիֆթահընտա նիշին պու գատար պիր պէլլի
վէ տահիհ խուսուսլարը զիքր իթմիշ տիր , շիւփհէսիզ սօն-
րաքի սէյլէյէճէքէրինէ պիր կէրշէքլէք զըաֆէթի վէրմէք
իշին . վէ վագիտէ նատանլարըն կէօղիւնիւ պօյապպիէճէք
մէրթէպէտէ հիշ ույմազ նօքթալէքի պու տահիհ թէվա-
րիիւէրէ զօրայարագ էյիպ պիւլիւպ՝ պիրլէշտիրմէք իսթէ-
միշ իտէ տէ պու խուսուս կէօզ նուրունա մալիք օլուպ կէօ-
րէնլէրէ նէ գատար պէտ պիր նէթիճէ (եղրահայուլթիւն)
օլաճաղընը զալիպա ֆէհմ իտէմէմիշ , Սիլլէթիմիզ տարմա
տաղըն օլուպ շու եա պու թօփրագտա գալտըգտա վէ եա
խօտ շու եա պու իտարէ ալթընտա գալտըգտա՝ հուգու-
գուհու տախի հալի իլէ զայա իթտի , էյլէ իտէ պու կիւն-
քի տավա օլան հուգուգ նէ տիր , էյլէ պիր հուգուգու-
մուզ գալտըմը քի տավա իտէպիլէլիմ տէմիշ տիր : Սիւլիւ-
նէճէք պուլուշ : Պիր տտամ սօգագտա կիտէր իքէն փաւ-
մաղընտան եիւզիւլիւնիւ տիւշիւրսէ , վէ գարշընա պիւ-
րիսի րաստ կէլալքաւ մէզքիւրէ եիւզիւլիւմիւ վէր տէսէ ,
օնտան եիւզիւլիւնիւ տավա իթսէ . էվլէթ պու աշիքէար
պիր շէյ տիր քի օնուն օնտան եիւզիւլիւնիւ տավա իթմէ-
յէ հուգուգու եօզ տուր , նիշին եիւզիւլիւնիւ օալմատը քի
օ վէրսին : Պիզ միլլէթիմիզին շիմտիքի իտարէսինէ մէմուր
օլան զաթլարտան՝ միլլէթիմիզին պուլնտան պին իքի պին
սէնէ ագտէմքի օլան փատիշահլըղընը , մալ ու միւլքիւ-
նի տավա իթմէյօրուզ , օնու տավա իթմէյէ հուգուգու-

մուղ եօգ տուր . ֆաղաթ չու եիւղիւյիս նիւ գայոյ իտե՛ն
քիմնէ պիր դաչ տարմ' աթարգտան սօնրա ճէպինտէն պիր
տէ ոնրուգ տիւշիւրսէ , վէ օ ճնրուղու տա պիրխիս պաւա .
մէգքիւր օ ճնրուղու արանտան փարաւրնր իսթէտիքտէ օ
տա տէօնսէ տիսէ քի սէն նէ՞ իսթէմէյէ հազգըն վար պէն
տէն . սէն եիւղիւյիս նիւ գայոյ իթտին , արթըդ քիմնէտէն
պիր շէյ իսթէմէյէ հազգըն եօգ տիսէ , տօղրու սէջլէյին
տիցնէյէնլէր , շու բաճիօնա կիւլիւնմէ՞ղ մի . պու պունա
ույտա՞մու . զէվալլը առամ արթըդ եիւղիւյիս նիւ գայոյ
իթտի տէյու գայրը հիչ պիր քիմնէտէն պիր հազգընր տա
վա իթմէյէ , վէ քէնտիսինի մուհաֆաղա իթմէյէ հուգու
գու գալմա՞ղ մը : Հուգուգ տէյու նէ՞ աղնայօր աճապա պու
“ Սատայը հազըգէթ ” . պիղ հուգուգ տէյու միլլէթիմի
զին պունտան պիր իքի պին սէնէ ագտէմքի գատէրինէ վէ
օ գատէրին հուգուգունա տէմէյօրուգ քի օ վագթը շիմ'
տիքի վագթ իլէ պիրլէշտիւմէյէ չայըշսն . վէ պէջլէ իլէ
նատանլարն կէօղիւնէ շիմտիքի տավայը խօր կէօթէրմէյէ
չայըշսն :

Եկէր “ Սատայը հազըգէթ ” քէնտիսի տահա հուգուգ
տէյու նէյէ տէնտիցնի պիլմէյօր իտէ եախօտ պիլմէղլիքտէն կէ
լիյօր իտէ , իշթէ պիղ քէնտիսինէ աչըգտան սէջլէյէլիմ :
Ղէմիւթի պէշէրիցնին հէր պիրիսինտէ քէնտինէ մախ
տուս ալէսէվիլէ պիր հուգուգու վար տըր քի վագիտէ վա
գըթ վագթթ օ հուգուգ պէջլւր եախօտ քիւշիւլիւր ,
ֆաղաթ ինտան նէչէ քի սաղ տըր օ հուգուգ ճնտան քիւլ
լիւն գալգմագ միմքին տէյիլ տիր . մէսէլա թէմիլ իչիւն
սէջլէյէլիմ . պիր առամըն՝ գօյնունտան փարա քէսէսինի
զօր իլէ՝ արմագ իսթէյէնէ գարշը՝ վիրմէմէք եախօտ վիրմէ
մէյէ չալլըմագ թապիաթտան հուգուգու տուր . էջլէ քի
մէգքիւր առամ պուրտան գալգսա Ֆրանսայա տա կիթսէ
Հինտիսթանա տա կիթսէ , Ելէրիգայա տա կիթսէ օ հու
գուգ քէնտիսի իլէ պէրապէր կիտէր , վէ օնա տինմէղ քի սէն
մէմլէքէթինտէն եառ օլտուն եախօտ թարտ օլտուն արթըգ
նէ՞ հուգուգուն գալորը քի փարա քիսէսինի վէրմէր իսթէ
մէյօրսուն . եախօտ՝ արորմ՝ ըսա պէնտէն աավա իտէյօրսուն
Սէգքիւր առամ կէգտիլի եէրլէրտէ զէնիլին տէ օլտա ֆուգա
րա տա օլտա՞հինէ փարա քիսէսինի վիրմէմէք հուգուգու

հուգուգ առւր շու ֆարգ վար քի զնկին օլուր իսէ քիսէ սինտէ
 փարա չօգ օլառուղու իչին հուգուգու պիւլիւր՝ ֆուգարա
 օլուր իսէ ազ օլառուղու իչին՝ հուգուգու քիւլիւր . ֆա-
 գաթ նէչէ քի սաղ տըր , օ հուգուգ օնտան քիւլիւրէն
 գալգմաղ : Իշթէ « Սէտայը հագըգէթին » մէյտանա գոյ-
 տուղու րաճօն . միլլէթիմիզ էվլէլքի շան ու շէրէֆինի վէ-
 մէվգը ու վաթանընը գայալ իթաիքտէն սօնրա տահա նէ՞
 հուգուգու գալտը քի տալա իտէպիլսին տիյօր , պու լա-
 գրրողըը զաթը նատան թագըմլարը իշիթաիքլէրի կիպի կէօր-
 տի՛ն միւ նաւըը հագգլը սէյլէյօր տէյէճէքլէր . պիչարէ-
 լէրին կէօղլէրի կէօրմէզ լաղըրտընըն ուսթալըգլը սէյլէնի-
 շինի . օնուկ իչին պէյլէ գապա թէմսիլլէրէ միւրաճապթ
 խաէյօրում : Պիզ պու կիւնքի հիւէթիմիզտէ քէնտիմիզի մու-
 հաֆաղա իթմէք , քէտըրմըղը զարարմըղը օլիմէք իչին ,
 հագգըմըղա ֆայիտէլիի զարարըը պու կիւնքի հիւէթի-
 միզէ կէօրէ թէֆրիգ իթմէք իչին նէ՞ գատար հուգուգու-
 մուզ օլապիլիի վէ օլմաղ , իշթէ պու տուր պիզիմ տալա-
 մըգ : Իմա « Սէտայը հագըգէթ » պիր ուսթալըգլը սէյ-
 լէյիշ իլէ էյլէյէ կէթիւրմիշ լաղըրտըը քի պիզ հատտիմիզի
 հուտուտումուղու թէճալուզ իտիպ՝ նահագ տալալարա
 գալգըլըյօրում . ֆագաթ թէշէքքիւրիւզ տնըն պէյլէ ույ-
 տուրմա տիւզմէ հագըգէթլէրինտէն . զիրա պիլլէրէ աօր
 հագըգէթի հալի պէյան իթմէյէ սէպէպիւթ վէրիյօր . վէ
 իհթիմալ տըր տահա վէրէճէք տիր : Պու սուրէթտէ « սէ-
 տայը հագըգաթ » պէնզէր օ աղայա քի քէնտի ուշաղընըն
 քէնտի հէլալ ալըղընը իսթէմէք իչին վէրտիվէնտէն եօգա-
 ըր օտապընա չըգտըղընը կէօրտիւլիւնտէ մախսուս օնա պ-
 լըղընը վերմէմէք իչին շէյլէ պիր աղըզ գուլանըպ՝ պրէ՛
 կիտի հատտինի հուտուտինի պիլմէզ , սէն նէ՞ ճէսարէթ
 իլէ պէնիմ օտամա չըգայօրսուկ . եօխսա պէնիմ կիլլի սան-
 տըղըմտա կէօղիւն միւ վար տըր վէ սայըրէ պունա գըլաս
 լաղըրտըլար իլէ ուշաղըն կէօղիւնիւ գօրգութմագ վէ օնու
 սաիրլէրին եանընտա գապահաթը չըգարմագ իսթէր : ()
 յուսա զէվալը ուշաղըն աղասընըն նէ սանտըղընտա կէօղիւ
 վար տըր նէ պիր շէյինտէ . իլա քէնտի հէլալ հագըգընը
 մաթլուպ իթմէք տիր ֆիգըրի : Նէ՞ տէրսին « Սէտայը հա-
 գըգէթ , սէն պիր եանտան կէօղլէրի պոյա , պիզ աշմայա

հաղորդող . սխալմամբ ըրաւ ընդհանրապէս սէնին կիսի պիրպիրինէ
 դոր իլէ ուշտաւրմա վէ հալայի օլմայուպ՝ թապիաթտան վէ
 էլ իլէ տօգուհուլայիլը թէմոյլէր վէ իսպաթլոր ըլա ալըր
 Տահա պուհտան դիեաուէ ուղլէ մաւղայիը նէ օլապիլը քի
 պիր սաամ պիր վազըթ ղէնկին իքէն մօպինի մուհաֆաղա
 իթմէյէ հուգուգու օլտուն տա ֆուգարա օլտուգտան սօն
 րա օ հուգուգուհու գայպ իթօին . էփլէթ դայպ իտէր
 նէյի . հուգուգուհու մրդտարընը . ամմա հուգուգ տալա
 դայպ օլմաղ , օ կիւնքի կիւն նէ հիլէթտէ նէ մէրթէպէտէ
 պուլունուլօր իսէ , օնա կէօրէ հուգուգու վար ալըր . ամ
 մա պիղիմ “ Ատայը հազըգէթին ” գալլինձէ պիր աւտմըն
 պիր դաղայա մէսին էվի եանար արօսար էլինտէն կիտէր
 էշեալարը աթէշէ գուրպան կիտէր իսէ , օ աւտամ պիր տա
 հա եաթմադ իչին եաթադ եօրղան , գուլլանմադ իչին հա
 վինձէ էշեա վէ սայիրէ արթըգ արմալը տէյիլ . նիշին , նի
 չին . քի օնուն արթըգ նէ հազըգ դալտը էշեաւտա վէ սայիրէտէ
 պու ըլաճիօն մու տուր սօրարըմ սիղէ . Ալլէթ չու չիմ
 տիքի հալինտէ միլլէթձէ իշլէր նէ գատար գապիլ իտէ ըյը
 ղը վէճհ իւղէրէ վէ հազգանիլէթ իւղրէ կէօրիւլէպիլսին
 տէյու միլլէթ ղայրէթի վէ ֆէաաքեարըղա մէսին տահմանա
 դուլթիւն իհտաս իթմէյէ չալըչօր , “սատայը հազըգէթին ”
 կէօղլէրի իլէ պազըլտըգտա պու տա պիր իւէյուլաթ ըմը ,
 պու սուրէթտէ պիր չօճուք եօրտա կիտէր իքէն տիւշտիւք
 տէ գալգմայա ճահտ իթմէմէլի . պիր քիմսէ ֆազըր պիր
 հալէ տիւշտիւքտէ եալաշ եալաշ պիրաղ հալինի տիւզէլ
 տիպ ֆապըրըգտան գուրթալմայա ճահտ իթմէմէլի . հա
 տէ ֆարղ իտէլիմ . քի մէզ քիւր չօճուգ քէնտի դայրէթի իլէ
 քէնտի պաշընա տօղրուլապ “գալգմայա նիհայէթիւլ էմր
 միւգթէտիր օլմայաճադ տաիի օլա , չու գալգմայա օլան
 գայրէթի տաիի մէթհու սէնայէ շայան տէյիլ միտիր . տի
 մէք քի պիր չօճուգ տիւշտիւ միւ արթըք պիւթիւն պիւ
 թիւնէ եան կէլիպ կէօղլէրինի գափայըպ ույումալը . իշթէ
 սատայը հազըգէթին կէօսթէրաիի հազըգէթ եօլարը ֆա
 գաթ թէէսիւֆ իթմէսին քէնտիսի շիմտիլէ գատար պու
 ազիղ սէտայը չըգարմատան էվիլէ միլլէթ պու թէրթիպ
 իւղրէ կիտէրէք պու հալի պուլտու , ֆազաթ շիմտի գա
 ֆալար էյլէ պիր օյանտը քի , քէնտիսի կիպի եիւղ սին թա

նէ սէտա տէօրթ թէրոֆտան աքս խտէճէք օրոտ , քիմսէ-
նին գուլազընտ կիրէճէյի եօգտաւր : վէ էկէր պու իւք սէ-
տատընը տախի սալթ պիգ տկնէտիք խտէ , պիր գաջ հաֆթա-
տան պէրու ֆազաթ պաշգա խամէ պիր սէտա չըգաճազը-
նը իշխտէրէք նէ՞ մաէլտէ շէյ օլտուղուհտ ախեահ օլմագ ի-
չին խտի : ֆազաթ շիմտի աղնաշըլար քի մէգըիւր սատա
հազըգէթ սատատը օլմատըգտան մատաա պիգի հազըլ տա-
վարըրմըգտան կէրի տուրտուրմագ իչին շիմտիք գատար
սէստիզէ իշէլէն էֆքեարլարըն սէտատը իմիշ . ֆազաթ
նիլէյիմ կէճ գալար . տիվար երգըլտըգտան սօնրայ փա-
եանտա վուրուէն տէյու պաղըրմայա պաշլատը . շիմտի նա-
տանըդ տիվարի արթըդ երգըլար . ֆազաթ մատամ քի
պու պիր “ սատայը հազըգէթ ” տիր . պէլքի անըն թէէ-
սիրի իլէ պու երգըլան թաշլար պիր հիքմէթ մէպնի կինէ
ուշուպ հէր պիրի քէնտի եէրլէրինէ կինէ տիգիլիլլէր խտ
օնու պիլմէմ ֆազաթ օ վադթ տախի կինէ քէնտիմիղի մէ-
տուտ տատ խտէրիգ . նիչին ” քի պահանէ իլէ պիր միւճիղէ
կէօրմիւշ օլուրուդ :

“ Սատայը հազըգէթին ” միլլէթին բօմատան պիր թա-
գըմ կէօրմիւշ օլտուղու էյլիքլէրի տախի զիքը իթտիլնտէ-
քի միւ թալաալարը թուհաֆ տըր . կէօյամ շու եագըն վա-
գըլթըրտա միլլէթ պաղը հուգուգլարա տա մալիք օլտու-
խտ օ տախի Բօմանըն սայէսինտէ տիր տէր . եանի պիր վա-
ղըթ միլլէթ պաշլարըմըգտան կէօրտիւյմիւղ պաղը թագի-
խգաթ սէպէպինտէն փէրիշան պիր հալտէ օլուպ Բօմա-
նըն սայէսինտէ այրը միլլէթ վէ այրը փաթըիկէ նաիլ օլ-
մամըշ պու մատտէլէր հազըրնտա տախի սէօյլէնէճէք չօր
շէյ վար խտ տէ եէրիմիղին միւսաատէսի օլմատըղը իչին
անտէն , սարֆը նագար խաիւպ էվլէթ Բօմանըն օլ պապտէ
վէ “ սատաի հազըգէթին ” թարիֆ իթտիի հէր պիր խու-
սուղարտա հատէ Բօմայա թէշէքքիւր խտէլիմ . էվլէթ իւք
փաթըրիկի պիղէ Բօմա թէրթիւլ իթմիշ ֆազաթ մատամ քի
պու այրը միլլէթիք եախօտ տահա տօղըրուսու պու այրը
գըսմա պէօլլէնմէք պիր քէրրէ տտէթ օլտուքտան սօնրայ
արթըգ հալիլէ քէնտի փաթըրիկիմիղի քէնտիմիղ ինթիխապ
խտէպիլմէյէ պիր հուգուգ պաշլար : Պուշու պիր , թէմիղ
իլէ թարիֆ խտէլիմ : Պիրիսի պիր վագըթ սօգագտա էլպի-

սէտէն մահրում գալորդուա պիրիսի մերհամեթէն իչերի
 ալըպ պիր գաթ էլպիսէ կիտիրի - օ ֆազըր եօգ օ էլպի
 սէյի վերմէտէ շու էլպիսէյի վեր տիլէմէզ օնա . նիչին քի օ
 էլպիսէ օնա հէտիլէ տիր . վէ շու հէտիլէյի իսթէրիմ շու
 նու իսթէմէմ տիմէք էմրը նէզաքէթին մուշայիրի տիր . ֆա
 գաթ օ առամ օ էլպիսէյի կիլինիպ իշինէ կիւճինէ կիտիպ
 արթըգ քէնտիսի քիւլլիւ հալ փարա՝ գազանըպ կէչինմէյէ
 պաշլատըգտա : արթըգ օնտան սօնըպ իսթէտիյի էլպիսէյի
 պլմասընա հալըյէ պիր հուգուգ պաշլար : հուգուգ քէրէ
 տէ նէ՞ գալոր տէյու պաղըրան «սէտայը հագըգէթ» կէօ
 րիւյորմուսուն նէ՞ քէօչէ պուճադ եերլէրտէ ուֆաճըգ թէ
 ֆէճիք օլտուն հուգուգլար պուլունույօր իմիշ . վէ պիր
 վագըթ օլամայան հուգուգ պիր վագըթ օլապիլիյօր իմիշ .
 նասըլ քի պիր վագըթ օլան հուգուգ տախի պիր վագըթ օ
 լուր քի օլամալ . շուն նասըլ պալատէ տիտիմ . հուգու
 գուն մըգաարը վէ ճինսի թէգտիլ օլապիլիք . ֆագաթ
 նիչէ քի տիւնեա տուրմագտա տըր , վէ նիչէ քի տիւնեա տա
 քեաֆֆէի մախլուգաթ պագի գալմագտա տըր , հէր հալ
 տէ քեաֆֆէսինտէ քէնտիլէրինէ կէօրէ . վէ պուլունտուգլարը
 մէվգը վէ հալ ու հիլէթէ կէօրէ մութլագա հուգուգլարը
 օլաճագ տըր : «Սատայը հագըգէթ» էհալիյի հուգուգ տա
 վասընտան կէրի տուրաուրմագ էֆքեարընտա՞ օլարագ քէլ
 էվիլէլ տալա խեճէք հիչ պիր հուգուգուհուգ եօգ տուր
 տան պաշլամըշտըր . վէ էկէր պիր հուգուգուհուգ տա վար
 իսէ , օ տախի տալա իթտիլինիզ զաթըն սիղէ պիր իհասը
 տըր տէմիշ տիր . էվիլէթ պիր թագըմ նատանլարը վէ սատէ
 տիլլէրի տէ գանտըրմագ իչիւն պուհտան մինասիպ պիր
 թարիգ տէ թուլթամալ իտի . քէնտի էֆքեարընտա թուլթ
 տուղու թարիգի տէսէտ խեճիլգ . հալ պու քի պու թարիգ
 էհիլ միւնէվիլէրէ թագըմլարը իչիւն ալա քեար թիթմէյճէր
 տիր , հօշ պու խուսուսու քէնտիսի «սատայը հագըգէթ»
 տախի փէք էյի պիլիւր , վէ պէյլէ պիր զաղէթանըն իհտա
 սընըն սէպէսլլէրի տախի պիղէ նամալիւմ տէյիլ տիր . շէօլէքի
 պու «սատայը հագըգէթ» գաֆասը օյանմըշլարտան թէվա
 պի գազանմագ իչիւն օլմայուպ՝ նատանլըգ ույգուսուհտա
 ույուլանլարը ույանտըրմագ իչիւն պիր թաթլու նէննի տիր .
 շուն պու նատան թագըմլարը չիմտի քէնտի գիւհմէրինճէ

սէջլէր վէ եաղար վէ միւթալաա խտէր հիչ տիր զողէթա :
հիչ տիր ըիտալէյէ մալիք օլմատրդլարը իչիւն վէ զաղէթալա
ընն վէ ըիտալէլէրին քեաֆֆէսի քէնտիլէրինին պաթըլ զիւ
հըմլէրինէ գարշը սէջլէյիւլ հէր թարաֆտան ույանըն
պաղըրշտրդլարը իչիւն իհթիմալ տըր պիր կիւն աճէպա ոա
հիհ օլարագ պիղ ույգուտամըլըլ տէյու ույանմալարը թուպիի
խտի . իչթէ շիմալիքի հալ օ միւսիւլլիւ նատան թագըմլարը
նը քէնտի զիւհիլէրինտէ մէթանէթ վէրիպ ոագըյաճագ
գատար . վէ եախօտ աղնար աղնտմաղ եալընըլ քէնտի զիւ
հըմլէրինտէ օլտուղունու պիլէճէք գատար օղույուպ գալլը
լէրինի թէսքին խտէճէք պիր էյլէնճէ : Պապաթ օթուղ
ոէնէնին թէճըուպի գալատընա վէ միւնէվիլէր տիւնեատան
աթըլան պուհճա պինլէրճէ թօի վէ թիւֆէնըլէրէ պու էս
քի տէվըլէրտէն գալմա պիր իխթլար սէսի զալէպէ խտէպի
լէճէք մի : Իտէմէյէճէյի շէմա կիպի աշիքեար խտէ տէ ֆա
գաթ շու տախի սահիհ տիր քի «ոատայը հագըզէթ» հէր
հարտէ տիւնեատան քէօքիւ գաղընմաղ օլան նատանըլը ոա
յէսինտէ քէսըլը շէրէֆ խտէճէք տիր . շէյլէ քի քէնտիսի
նէտա իլլէմէսէ տախի օ միւսիւլլիւ նատանլար կինէ աղ չօք
հալիլլէ պուլունաճագլար խտէ տէ . աշլէրին նատան գալ
մաղը պէնիմ ոայէմտէ տիր տէյու իֆթիխար խտէճէք տիր :

Վ . ԹԻԼԻՔԻՆԱՆ

Ֆ/Կ 40 Փարա

